

«НОЧ. ГАЗНІЦА ГАРЫЦЬ, ЧЫРВАНЕЕ...», верш Б. Датуецца 1912. У аснове твора – улюбёныя паэтам матывы. Сказныя вобразы ночы і зімы акрамя літаральнага набываюць метафарычнае значэнне. Ноч – пара сутак, калі чалавек адгароджаны ад знешніх турбот («за сцяной запявае завая») і асабліва выразна адчувае пяшчоту хатняга цяпла, спакой мірнага штодзённага існавання. У ночы свае прыкметы: «газніца гарыць, чырванее», «гарбата, астыўшы, стаіць». Для Б. гэта быў асаблівы час — час самазаглыблення, самавыяўлення і не такога ўжо і самотнага – натхнёнага адзіноцтва, калі можа было паглыбіцца ва ўласныя думкі, заглянуць у наступны дзень, падумаць пра будучыню. Зіма – сімвал прыгнёту, таго, што няволіць, скоўвае родны край, зямлю («крэпка скутая снегам зямля»). Яе адзнакі-прыкметы: завая (адухаўленне «запявае завая» пазначае любімы стан захаплення, паэтызацыі мяцеліцы, выяўлены таксама ў вершах «Завіруха», «Падвей»), які надалей набывае больш трагічнае гучанне ў кантэксце абагульняльнага малюнка зімовай ночы), звон бомаў (сказны вобраз сумнай песні бомаў, у т.л. ў вершы «Зімовая дарога», дазваляе пераакцэнтаваць настрой твора на больш сумны зімовы матыв), зямлі, што зняволена холадам ночы (літаральны вобраз дапаўняецца метафарамі-сімваламі: «грудзі ўздымае», «ветрам вее», «снег калыхае», якія пераводзяць вобразную семантыку вершамалюнка на ўзровень адлюстравання ўласна чалавечых, грамадскіх адносін: зямля – сімвал народа, чые «грудзі моцныя», што «дыхаць пачне» і «вось-вось свае пугы парве»). Дыялектыка вобразаў: прырода – грамадства, іх супастаўленне адпавядае структуры некат. вершаў паэта (напр., «Паміж пяскоў Егіпецкай зямлі..»), і ў гэтым параўнанні яна набывае больш акрэсленую сац.-паліт. скіраванасць, якая хоць і не выяўлена ў дадзеным вершы выразна, але пэўнымі вобразамі згадваецца ў тэксце.

На ўзроўні літаральнага прачытання вобразаў верш набліжаецца да элегіі. Яго метафарычная ўскладненасць узбагачае верш сац.-паліт., грамадз. матывамі. А яго лірычная плынь дапаўняецца элементамі інтэлектуальнага роздуму паэта аб будучым бел. краю, верай у яго вызваленне ад зімовага сну.

Упершыню — зб. «Вянок».

Г.Я.Адамовіч.